

мови в жанрово-зображальному аспекті ще не проводилося. Стаття ґрунтується на дослідженнях Г. Кочура, Р. Нижгородцева, а також на перекладах, що їх здійснили українські, білоруські та російські перекладачі.

Проаналізувавши хронологію появи перекладів сонетів В. Шекспіра в українській, білоруській, російській літературах, а також порівнявши їх варіанти, приходимо до висновку, що перекладачі не обходилися без внесення в сонет В. Шекспіра елементів вияву свого, індивідуально-авторського бачення. Переклади сонетів В. Шекспіра на східнослов'янські мови – яскрава сторінка сприйняття спадщини класика в іншомовному середовищі.

Ключові слова: сонетистика, переклад, форма, зміст, російська поезія, українська поезія, білоруська поезія.

Yrina Khorsun. Genre and Visual Features of Shakespeare's Sonnets and Specificity of their Reproduction in the East Slavic Poetry. The article is devoted to the genre and visual features of Shakespeare's sonnets and the specificity of their reproduction in the East Slavic poetry. Shakespeare's sonnet cycle is one of the highest patterns of West European poetry of the XVI–XVII centuries. Shakespeare's sonnets have been translated into many languages, including the East Slavic languages. However, they have not been compared in their genre and visual aspect yet. The article is based on the research carried out by G. Kochur, R. Nizhegorodtsev, as well as on the translations done by the Ukrainian, Belarusian and Russian translators.

Having analyzed the chronology of the emergence of Shakespeare's sonnets translation in Ukrainian, Belarusian and Russian literature, as well as having compared their variants, the author concludes that the translators did not do without giving their individual elements to their translations of Shakespeare's sonnets. The translations of Shakespeare's sonnets into the East Slavic languages are a bright page in the perception of classical heritage in a foreign language environment.

Key words: sonnets, translation, form, content, Russian poetry, Ukrainian poetry, Belarusian poetry.

Стаття поступила в редколлегию
06. 03. 2016 г.

УДК 82-312.1

Наталія Яблонська

Романістика В. Даниленка в контексті художніх шукань великої прози початку ХХІ ст.

У статті досліджено жанрові особливості романістики В. Даниленка в сучасному українському прозовому дискурсі, висвітлено форми авторської свідомості в його романах «Любов у стилі бароко», «Капелюх Сікорського», «Газелі бідного Ремзі» та ін., окреслено основні генетичні, стильові, нарративні й образотвірні стратегії письменника.

Ключові слова: жанр, магічний реалізм, містифікація, постмодернізм, роман, сатира.

Постановка наукової проблеми та її значення. Романний доробок В. Даниленка як яскравого представника Київсько-житомирської прозової школи презентує творчість «нової хвилі», оскільки розміщений поміж полюсами елітарного й масового письма, націлений відповідати на актуальні запити та виклики сучасності й водночас стимулювати читача до серйозних роздумів. Відомий літературознавець Ярослав Поліщук відзначає «художню вправність» письменника, романи якого засвідчують «досконале вміння оповідати людські історії, приперчуючи їх добре витриманою інтригою та водночас насичуючи ненав'язливим дидактичним сенсом» [12].

Неомодерністська проза В. Даниленка спонукає реципієнта до філософських та психологічних рефлексій. Письменник урізноманітнює виражальні засоби й форми реалізації художнього матеріалу, розширює тематичні обрії романного жанру, композиція впорядковано симетрична: зачин, часто із таємницею, динамічний розвиток дії, пригодницькі сюжетні перипетії, ефектна кульмінація та несподівана розв'язка сюжетних ліній, моделює нову концепцію особистості персонажа, що визначає такі суттєві риси експериментальної поетики прози митця, як філософічність, уключення в нарративну структуру елементів есеїстики, «тексту у тексті», полемічна загостреність, суб'єктивізація

й ліризація оповіді, трансформація міфологічної, фольклорної образності, активне використання засобів фантастики чи містики та ін.

Жанрово-стильова самобутність романістики В. Даниленка, яка дає змогу виділити її в окремий дискурс сучасної української прози, органічно вживлена в національну свідомість та художню практику початку XXI ст. Власне, на цьому наголошують критики та літературознавці (О. Бровко, Н. Заверталюк, Н. Козачук, М. Лаврусенко, П. Майдаченко, Я. Поліщук, В. Степанищенко, Т. Сушкевич, Т. Трофименко, Г. Цимбалюк, В. Шнайдер та ін.) у рецензіях, оглядах, критичних матеріалах. Вони загалом відзначають, що романи «Любов у стилі бароко», «Капелюх Сікорського», «Газелі бідного Ремзі» демонструють жанрове новаторство автора, зокрема, деконструкцію традиційного романного канону.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.

В. Даниленко услід за В. Шевчуком намагається писати «для певної категорії читачів, для тих, хто сприймає /його/ як когось близького» [11, с. 57]. Зрозуміло, що сам автор через приналежність до Київсько-житомирської прозової школи наголошує на певній ідентичності своєї творчої манери «з естетикою Валерія Шевчука, вихованого на культурі готики, бароко та містиці давніх українських філософів» [6, с. 5]. До слова, у 2013 р. В. Даниленко отримав літературну премію імені Валерія Шевчука за збірку повістей «Тіні в маєтку Тарновських», визнану кращою українською прозовою книгою 2012 р. Про це свідчить і його постмодерністський роман «Кохання в стилі бароко», який якнайкраще демонструє творчий пошук митця в контексті багатоплощинності й полісемантичності прозового тексту. Його «синтетичність» забезпечується універсальністю мислення письменника, який психологічно заглиблений у внутрішню сутність буття, в історичну, культурну та духовну парадигму часопростору. Так, полінарративний структурний підхід спостерігаємо в моделюванні авторської концепції світу і його епіцентру – демонічного міста, зокрема Кисва (Н. Заверталюк). Двовимірний простір (реальність та потойбіччя), тривимірний час (минуле – теперішнє – майбутнє), амбівалентний і водночас «герметичний» художній світ (дійсне – умовне, гармонія – хаос, психологічне – фантастичне, іронічне – таємниче), вставні новели-історії, розгорнуті містичні й екзистенційно-філософські мотиви інтегруються в цілісний текст за допомогою кінематографічного монтажу та композиційної мозаїчності. «Розгалужені сюжетні лінії, переплетені мотивами архітектурних загадок, структурно організовані в романі за принципом барокової композиції. Роман В. Даниленка «Кохання в стилі бароко» – рамкове поєднання оповідей в оповідях, що мають характер геральдичної конструкції, через які, як через лабіринт, герой проходить до містичної розгадки, якою є його смерть» [2, с. 9].

Погоджуємося з думкою літературознавців, зокрема О. Бровко, що романам В. Даниленка притаманна «поліфонія» жанрів, стилів, нарративних моделей. Наприклад, у романі «Кохання в стилі бароко» письменник несподівано міксує детектив, історичний роман, готичний роман, квест та ін., творячи роман-екфрасис (Т. Бовсунівська), експериментально поєднує поетики бароко, готики, модернізму, постмодернізму, структурує новели «за принципом барокового контрапункту» [2, с. 13], коли жодна з них не домінує, але водночас виразна й важлива в художньому тексті. Важливо, що адекватне сприйняття квазіісторії, зумовлене «довільним розташуванням елементів у нонселективній конструкції фрагментів, цитат, уривків тощо, стає наслідком монтажною технікою автора. Цілісне сприйняття у такому тексті досягається завдяки “масці автора” – структурно витвореного принципу розповідної манери, що виявляється на рівні організатора нарративного хаосу, розрізненого дискурсу» [9, с. 11]. Наративна фрагментарність декларується низкою нараторів – архітектурних персонажів: Заплаканої Вдови (голови Медузи), Горгулі з Великої Житомирської, Повітрулі з Будинку з химерами, Братів Нечистюків з Будинку зі шпилем та ін. При цьому єдність нарративних структур утримує «пунктирна рамка» (П. Баррі) – Колядевич – Маринчук, яка забезпечує сюжетну динаміку та детективну напругу. Н. Фатєєва наголошує: «Створення мовленнєвих конструкцій “текст у тексті” і “текст про текст” пов’язане з активним налаштуванням автора тексту на діалогічність, яка дає змогу йому не обмежуватися лише сферою своєї суб’єктивної, індивідуальної свідомості, а вводить у текст одночасно кількох суб’єктів висловлювання, які виявляються носіями різних художніх систем. Виникає те, що ще раніше М. Бахтін назвав “поліфонізмом тексту” і визначив як співіснування в тексті декількох голосів» [14, с. 4–5].

Ефект гри-кросворду як композиційної особливості роману увиразнює процес міфологізації дійсності, фантазмагоричні барви, таємничість і загадковість описаних подій. Сам автор в одному з виступів наголошує: «Схильність до містики ніколи не була чужою нашому народу. Зазвичай якнайкраще передати суть нашого життя вдавалося лише тим письменникам, які враховували барочність української душі, її сюрреалістичну, часом готичну естетику. Пригадаймо хоча б Миколу Гоголя, Григорія Квітку-Основ'яненка чи з сучасних письменників – Валерія Шевчука» [3], який нагадує йому «японських майстрів скульптурної мініатюри нецке».

Свідома кострубатість, удавана надщербленість, показна незграбність японських скульптурних мініатюр приваблює В. Даниленка, який намагається використовувати таку техніку у формі недомовленостей чи мовчання персонажів, оригінального синтезу високого й низького, прекрасного та потворного, глибокого й поверхового, що синхронно виступають у сучасній культурі, зокрема літературі, і дають змогу говорити про постмодерністську практику митця. Персоніфіковані «кам'яні потвори» (демон Баал-Зебуб, Заплакана Вдова, брати Нечистюки з Будинку зі шпилем, Горгуля з Великої Житомирської, Повітруля й Русалка з Будинку з химерами, Каріатида з вулиці Пилипа Орлика та Володимирсько, атланти з сьомого будинку вулиці Костьольної та ін.), історичні сюжети (В. Шевчук, В. Городецький, О. Мурашко, С. Лифар, О. Архипенко, І. Сулима, Л. Родзянко й ін.), тісно переплетені з містичними (Лиса гора, Будинок з химерами, Голосівський ліс, міст Патона та інші «таємничі» місця й будівлі Києва), фантастична стихія (народження та життя демона Баал-Зебуба, загадова вдова Юлія Маринчук), інтертекстуальність (картина «Дівчина в червонім капелюшку» О. Мурашка, історична праця «Опис Києва» М. Закревського, роман-балада «Дім на горі» і повість-диптих «Двоє на березі» В. Шевчука), інтермедіальні зв'язки з архітектурою, живописом, кінематографом акцентують увагу на філософських кодах тексту, надаючи йому медитативної заглибленості та спричиняючи можливі інтерпретації із безліччю конотацій. В інтерв'ю Ю. Стахівській («Літакцент») В. Даниленко говорить: «Я пропускав Київ крізь свої відчуття і страх уночі на Лисій горі, у запущених підземеллях і Зеленому театрі, де відчувалася присутність чогось потойбічного. Пізніше це лягло в основу написання містичного роману “Кохання в стилі бароко”. Тому Київ для мене – не тільки тисячолітні нашарування заплomboваних асфальтом і бруком кісток славних і безславних предків, а й найбільш містичний центр Східної Європи, в якому владарюють українські демони, що не давали розчинитись Україні, як грудці солі, в монгольському, польському, російському, англійському морі» [13]. Автор не лише містифікує розповідь, а й творить літературну містифікацію: «У 1918 році у київському видавництві “Вік” вийшла друком книга Аполлінарія Закревського “Містика Києва”, в якій він висловив думку, що Київ – найбільший містичний центр світу, бо тут є перелаз, що з'єднує світ живих і мертвих» [5, с. 23]. У цьому контексті образ Юлії Маринчук прочитується як «версія персонажа», «знакова конструкція», примарна (умовна) постать, ірраціональна у вчинках та ірреальна в думках. Вона водночас має статус модерної й парадоксальної жінки, що дає підставу говорити про образ-характер, що увиразнюється концептом смерті, оскільки в ньому письменник утілює готичне уявлення про жінку як уособлення зла: «...від неї пахло парфумами і нахабством, а на прозорій чорній блузі тьмяно зблиснула брошка у вигляді чорної сарани з черепом замість голови» [5, с. 289]. Як результат – у романі «Кохання в стилі бароко» мають місце постмодерністські прийоми й засоби характеротворення (деструкція позитивного персонажа, умовність, нонконформізм, бурлескність, іронічність та ін.), які актуалізують феміністичний дискурс.

Роман «Газелі бідного Ремзі» В. Даниленка продовжує гротескно-барокову традицію в дусі М. Бахтіна («Химера – квінтесенція гротеску») [8, с. 15], опертої на закони поезики умовності, якій дослідник дає не менш химерне означення – «об'єктивована ірреальність» [8, с. 13]. Міфопоетичний текстовий масив актуалізується за допомогою колажної поезики через інкорпорування в романний текст східного поетичного жанру – газелі, який має значний естетичний потенціал. Український письменник використовує лише стилістичні особливості газелі²(3 дистихів із любовними мотивами): витонченість, барвистість, орнаментальність, досконалість вислову, ліричний пафос, туга закоханих, філософічність, що «екзотизують» його ідіостиль. Уважаємо, що роман «Газелі бідного Ремзі» є жанрово й стилістично межовим утворенням, зумовленим його «химерністю», джерела якої виводимо з латиноамериканського «магічного реалізму» та українського бароко.

Фантазійна естетична гра автора визначається «хімерним» мисленням прозаїка. Ця «хімерність» синтезується з містики та гротеску: медіум Розалія Шовкалюк повертає з потойбіччя кримського хана Хаджи Селіма Герая I (псевдонім – Ремзі), який як агент служби безпеки повинен урятувати політичну кар'єру незграбного й недолугого президента Гулістану Сарихана. В. Даниленко майстерно реалізує художню модель реінкарнації: крізь призму свідомості містично «воскреслої» барокової людини розкриває сутність сучасної дійсності (40 розділів-пошань до коханих жінок свого гарему). Образ екзотичного персонажа містить барокові та постмодерністські «мазки», що допомагають прозаїку увиразнити враження культурного шоку у Ремзі та показати життя в Гулістані (Україні) очима людини далекої епохи (межі VXII VXIII ст.) й іншої ментальності. Ігрові прийоми нарації ініціюють у тексті кілька проблемних площин: осмислення історичної та національної самобутності, рефлексії про присутність українського народу у світі і його майбутнє, антитоталітарні мотиви, руйнування стереотипів масової культури, дегероїзація персонажів, алегоричність реалій сучасного соціуму й ін. Важливо, що вони руйнують горизонт сподівань реципієнта, захоплюючи його епатажем, пародійністю, блазнюванням, анекдотичністю.

Таким чином, «Газелі бідного Ремзі» – «гротескно-сатиричний роман» (Я. Поліщук) і майстерна містифікація з глибоким філософсько-алегоричним змістом. Містичні події, гротескні ситуації, дотепні фантазмагорії мобілізують читацький потенціал у руслі екзистенц-філософії: театральнo-ігрова стихія спрямовується на сприйняття світу як абсурдного (самотність особистості, межові ситуації, атмосфера інтриг і скандалів, безпросвітність існування, відчуття трагічного, маргінальність, безвір'я та ін.).

В. Габор під час презентації у Львові книги «Грози над Туровцем» (травень 2014 р.) прокоментував, що романи В. Даниленка нагадують йому латиноамериканський «магічний реалізм». Цю думку поділяють й інші літературознавці, як-от: В. Шнайдер називає автора «магічним реалістом, якому властиве відчуття загадковості світу й усюдисущої смерті, що наче тінь, ходить назирці за людиною» [15, с. 2]. Власне, концепт смерті у романі «Капелюх Сікорського» дає змогу вписати його у стильові межі «магічного реалізму». І хоча реалістична поетика в ньому домінує, попри це містичність присутня іманентно, оскільки і в цьому тексті прозаїк не зраджує своїм естетичним орієнтирам. Завдяки магії потойбіччя, митець об'ємніше й глибше виражає свій погляд на світ, зокрема актуалізує драматизм буття, забарвлюючи його в екзистенційні барви.

Жанр біографічного роману підкреслює заінтегрованість тексту В. Даниленка не лише в сучасний український («Шарітка з Рунгу» В. Врублевської, «Тричі мені являлася любов», «Задля празника. У сутінках», «Лесь Мартович», «Між вогнями. Микола Устиянович», «Твого ім'я не вимовлю ніколи» Р. Горака, «Саксаул у пісках» Р. Іваничука, «У своїм царстві» Р. Піхманця, «Троянда ритуального болю: Роман про Василя Стефаника», «Маски опадають повільно. Роман про Володимира Винниченка», «Чорне яблуко. Роман про Архипа Тесленка» С. Процюка, «Поет із пекла», «Марія Башкирцева» М. Слабошпицького, «Іван Багряний, або Через терни Гетсиманського саду» О. Шугая та ін.), а й у світовий («Лондон. Біографія», «Шекспір: Біографія» П. Акройда, «Папуга Флобера» Дж. Барнса, «Покійник у Дептфорді» Е. Берджеса, «Життя Семюела Джонсона» Дж. Босвелла, «Життя та смерть сіра Томаса Мора, Лицаря» Н. Гарпсфілда, «Вілл у світі» С. Грінблата, «Життя та смерть кардинала Волсі» Дж. Кавендіша, «Мартін Лютер Кінг. Життя, страждання та велич» В. Міллера, «Життя Дізраелі», «Життя Олександра Флемінга», «Прометей, чи життя Бальзака» А. Моруа, «Клуб Дюма, або Тінь Ришельє» А. Перес-Реверте, «Життя та ілюстративні мартирологи сіра Томаса Мора, колишнього лорда-канцлера Англії» Т. Степлтона, «Моряк у сідлі» І. Стоуна, «Зігмунд Фройд» П. Ферріса, «Шекспір: Життя» П. Хонана й ін.) літературний процес. Український письменник у романі «Капелюх Сікорського» пропонує питомо національний варіант екзистенційної моделі світу та героя-інтелектуала в ньому. Проблема меж тоталітарного соціуму й індивіда, який переживає екзистенційну несвободу й хиткість існування, але, щоб не опинитися на маргінесі суспільного життя, не загубитися в ньому та не втратити Самість, виривається з нього, – одна з центральних у творі: «Цій країні (...) не потрібні талановиті люди. Тут треба народитися, щоб звідси виїхати. Тут родюча земля, але це земля загублених талантів. Їй не цікаві ні Сікорські, ні ви, ні всі, хто народиться після вас» [4, с. 287].

Загалом, ідучи за традицією європейського біографічного роману (Е. Гаскел, Л. Стреччі, А. Моруа, С. Цвейг, Е. Людвіг та ін.), В. Даниленко хронологічно й реалістично реконструює

життєвий шлях українського винахідника Ігоря Сікорського (Перша світова війна, більшовицький переворот 1917 р., Друга світова війна, емігрантський період), але художньо вартісною є інша сюжетна лінія роману – інтимна (містична), у межах якої автор «белетризує твір, нерідко заповнює прогалини у біографічних даних» [7, с. 607], творить суб'єктивний світ персонажа на основі умовності та міфологізму (концепція ідеалізованого кохання Кароліни Гулій та Ігоря Сікорського): «Я хочу всього три речі (...), перелетіти через Атлантику, збудувати гелікоптера, якого обіцяв Кароліні, і побачити Кароліну» [4, с. 266]. Кароліна Гулій – тип фатальної жінки, яка, як і в романі «Кохання в стилі бароко», уособлює Танатос-смерть, але, на відміну від Юлії Маринчук, приносить коханому внутрішню гармонію і душевний спокій, є сенсом духовних пошуків і самореалізації героя. Смерть головного персонажа уві сні прочитується в контексті космогонічного міфу про народження світу (макро- і мікрокосмосу). Обряд ініціації (переходу в ірреальність) виступає сюжетотвірним елементом романного тексту: «Кароліна взяла його під руку, і вони пішли світляною доріжкою, продертою в темряві прожектором. Вони йшли, притиснувшись одне до одного, а навколо, заглушуючи даленіючий гуркіт гелікоптера, божеволіли цикади, їхній хор наповнював темну ніч, що обступала з усіх боків і густішала з кожним кроком» [4, с. 285].

«Досліджуючи життя окремої видатної людини як частинки великого культурного полотна, сучасні автори-біографи відмовляються від позиції деміурга, єдиного носія істини, і, пропонуючи практично альтернативні інтерпретації життя й творчості обраного митця, надають їм нового звучання, актуального для сьогодення» [10]. Творячи доцентровий роман – «суб'єктивну епопею» (Д. Затонський), В. Даниленко майстерно реалізує специфічну архітектурну будову з художнім обрамленням, поєднує різні наративні площини (гетеродієгетичний та гомодієгетичний наратори), уводить містичний чи втаємничений дискурс, що свідчить про міфоритуальний сценарій, надає художній деталі психологічного навантаження («Цей грубий капелюх – ваше безпросвітне важке життя, сповнене страху і безконечних змагань. Ви все життя тікали від любові» [4, с. 282]). Таким способом він модифікує жанр класичного біографічного роману, запропонувавши його оригінальний белетризований варіант.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Романний доробок В. Даниленка характеризується новаторськими пошуками й експериментами, спрямованими на утвердження в сучасній українській прозі непересічного романіста, що моделює різні жанрові структури: авантюрний детектив, белетризований біографічний роман, гротескно-сатиричний роман, квест, роман-кросворд, роман-містифікація, роман у новелах, у яких письменник міксує поетики бароко, готики, реалізму, неомодернізму, постмодернізму та ін., ускладнює наративні конфігурації, відтворює життя в амбівалентному сьогоденні, у межах екзистенц-філософії осмислює загально-людські й національні проблеми.

Джерела та література

1. Баран С. Бетховен в історії гелікоптерів [Електронний ресурс] / С. Баран. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2010/11/12/bethoven-v-istoriji-helikopteriv/>
2. Бровко О. Роман у новелах у сучасній українській літературі: структура та тенденції розвитку / О. Бровко // Вісн. ЛНУ ім. Т. Шевченка. – 2011. – № 3. – Ч. 1. – С. 6–13.
3. Даниленко В. Українська література здатна конкурувати з найсильнішими літературами світу [Електронний ресурс] / В. Даниленко. – Режим доступу : <http://gorod.dp.ua/news/86929>
4. Даниленко В. Капелюх Сікорського / В. Даниленко. – Львів : ЛА «Піраміда», 2010. – 290 с.
5. Даниленко В. «Кохання в стилі бароко» й інші любовні історії : роман та оповідання / Володимир Даниленко. – Львів : ЛА «Піраміда», 2011. – 254 с.
6. Література після падіння залізної стіни... Розмова Мартина Пастушака з Володимиром Даниленком // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 200 (липень). – С. 3–10.
7. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К. : ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
8. Майдаченко П. Проза Валерія Шевчука: поетика умовності / Петро Майдаченко // Рад. літературознавство – 1988. – № 2. – С. 13–22.
9. Осадча Ю. В. Его-белетристика як жанр: питання поетики (на матеріалі японської та української прози) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06 / Осадча Юлія Володимирівна ; НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2006. – 20 с.
10. Петрусь О. В. Деконструкція біографічного канону в романах Пітера Акройда [Електронний ресурс] / О. В. Петрусь. – Режим доступу : <http://www.lib.chdu.edu.ua/pdf/naukraci/movoznavtvo/2008/80-67-28/pdf>
11. Пивоварська А. Дім на горі: Розмова з Валерієм Шевчуком / Агнешка Пивоварська ; [пер. з пол. Н. Білоцерківець] // Сучасність. – 1992. – № 3. – С. 54–59.

12. Поліщук Я. Київський бестиарій [Електронний ресурс] / Я. Поліщук. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2009/12/11/kyjivskyj-bestiarij/>
13. Стахівська Ю. В. Даниленко: «Письменник у політиці часто поводить, як корова на льоду» [Електронний ресурс] / Ю. Стахівська. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2012/09/24/volodymyr-danylenko-pysmennyk-u-polityci-chasto-povodytsja-jak-korova-na-lodu/>
14. Фатеева Н. А. Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов / Н. А. Фатеева. – М. : Агар, 2000. – 280 с.
15. Шнайдер В. Філософський анекдот Володимира Даниленка / В. Шнайдер // Літературна Україна. – 2008. – 25 груд. – С. 2.

Яблонская Наталия. Романистика В. Даниленко в контексте художественных исканий большой прозы начала XXI века. В статье исследуются жанровые особенности романистики В. Даниленко в современном украинском прозаическом дискурсе, освещаются формы авторского сознания в его романах «Любовь в стиле барокко», «Шляпа Сикорского», «Газели бедного Ремзи» и др., очерчиваются основные генеалогические, стилевые, нарративные и образотворяющие стратегии писателя. В частности, В. Даниленко мастерски моделирует жанр «полифонического» романа, синтезируя детектив, исторический роман, готический роман, квест и др., создавая роман-экфрасис («Любовь в стиле барокко»), оригинальный беллетристический вариант биографического романа («Шляпа Сикорского»), гротескно-сатирический роман-мистификацию («Газели бедного Ремзи»), экспериментально сочетает поэтику барокко, готики, модернизма, постмодернизма, структурирует сюжетные перипетии «по принципу бароккового контрапункта», вводит мистический или посвященный дискурс, который свидетельствует о мифоритуальном сценарии, предоставляет художественной детали психологическую нагрузку.

Ключевые слова: жанр, магический реализм, мистификация, постмодернизм, роман, сатира.

Yablonska Natalia. Romance of V. Danilenko in the Context of the Artistic Pursuit of Large Prose at the Beginning of the XXI Century. In the article the genre peculiarities of Danilenko's romance are investigated in a modern Ukrainian prose discourse, the author's consciousness forms are discussed in his novels «Love in the Baroque Style», «Sikorsky's Hat», «Gazelles of Poor Ramsey» and others, the basic genealogic, stylistic, narrative and pictorial writer's strategies are outlined. In particular, V. Danylenko cleverly simulates the genre of «polyphonic» novel mixing a detective, a historical novel, a gothic novel, the quest etc., creating ekfrasis novel («Love in the Baroque Style»), the original version of biographical novel («Sikorsky's Hat»), grotesque satirical novel-mystification («Gazelles of Poor Ramsey»). He experimentally combines Baroque, Gothic, modernism, postmodernism poetics, structures the plot twists «on Baroque counterpoint principle», introduces a mystical or initiate discourse, which indicates myth-ritual scenario, provides art details with psychological loading.

Key words: genre, magic realism, mystification, postmodernism, novel, satire.

Стаття надійшла до редакції
17. 02. 2016 р.

УДК 811.161.2'373.2:821.161.2-1

Ярина Яблонська

Савур-могила як концепт національної ідентичності

У статті на матеріалі українського фольклору та текстів романтичної й неоромантичної поезії образ Савур-могили проаналізовано як концепт національної ідентичності. Доведено, що концепт Савур-могили спонукає до роздумів про долю нації, її пам'ять, про історичні закономірності та сучасні реалії.

Ключові слова: концепт, національна ідентичність, легенда, переказ, дума, історична пісня, романтизм, неоромантизм.

Постановка наукової проблеми та її значення. Національна ідентичність – це відчуття політичної спільності, приналежності до спільної історичної території – рідної землі, Дому, культури, традицій, минулого й майбутнього, колективна пам'ять, спосіб мислення та світосприймання. Провідними серед концептів національної ідентичності є Батьківщина, рідна мова, хата. Окрім